

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, csütörtök, június 3

Tizedik évfolyam.

KOLOZSVÁR, 1880. JUN. 2.

(?) Egy marosvásárhelyi cég (Gáspár Antal és fiai) nagyobb mérvben kezdi a székely len-, kender- és gyapot-szöveteket készíteni és terjeszteni; maga rendez be szövő-helyiségeket, vesz föl, előkészítő tanfolyamra, tanulókat, hogy aztán fölhasználja a kiképzett munkásokat s a házi szöveteknek a két hazarészben nagyobb keletet biztosítson.

Ugyanez irányban régebb idő óta működik a sepsi-szent-györgyi szövő- és fonó-tanoda, Binder L. kitűnő vezetése alatt, a szövő-, fonó- és kötő-ipar mai fejlettségéhez mért berendezéssel, teljes ellátásra felvett növendékeiből mind többet és többet bocsátván ki a gyakorlati életbe, részlet-fizetésekre a kellő gépműveléssel is ellátva őket s így egyfelől életmódot adva mind nagyobb számú kiképzett munkásnak, másfelől terjesztve a népközt a finomabb izlés szerint készült ipar-művek iránti érzéket s előbbre segítve, ezáltal, a mivelődést.

E tanoda rövid főnállta óta is már annyi ügyes munkást képzett ki s a honi e nemű készítmények iránt annyira fölkelté a keresletet, hogy elkövetkezettnek látszik ideje annak, hogy az eddig csupán a tanítás kedvéért és közben folytatott munka, legalább némely ágakban, gyárilag rendeztessék be s így történt, hogy ugyancsak Seps-Szent-Györgyön szövő-gyár alapítására részvény-társulat alapított s kapcsolatban a tanodával, ugyanazon telken, már legközelebb a gyár is megkezdte működését. Az alakító-közgyűlés e napokban vala megtartandó s így remélni lehet, hogy a gyár, ugyancsak a szakavatott technicus-igazgató: Binder ur vezetése alatt, még ez évben hozzálát a házi-szövetek nagyban való előállításához és hazaszerte leendő elárúsításához.

E három momentum, így röviden és szárazon, egymasmellé állítva, a közönyös néző becsülése szerint, alig jelent többet, mint, hogy néhány vállalkozó — s a pesimista talán még azt is hozzáteszi: és néhány felhők közt járdaló ábrándozó — egy kis pénz-forgalmat idéz elő, talán nyerve, talán veszve pár ezer forintot, míg a változó idő hullámai elborítják ezeket a kezdeményeket is, mint annyi mást, feledésgestülvesztve vállalkozókat és vállalatokat, kendert és szövetet, mindenestől.

Nekünk azonban úgy tetszik, hogy a dolog valamely komolyabb megfontolást igényel s egyáltalán nem azt érdemli, hogy egyszerűen napirendre térjünk fö-

lőtte, mint a legtöbbször botrány fölött, melyért annyi tinta, sőt még vér is folyt.

A kereskedelmi statistika annyiszor idézett adatai talán elég világosan bizonyították azt az ugyancsak jelentékeny gazdasági kárt, melyet ipari hátramaradottságunk révén az aránytalan és túlságos behozatal által szenvedünk. A majdnem állandó panasz, melylyel a változó kormányok kivétel nélkül illetetnek, hogy a hazai termelést nem pártfogolják eléggé, és így, indirect módon, a külföldi részesítik protecciójukban, talán még is csak jelentett valamit s nem pusztán szó vala. Hasonlóképpen az a vád, hogy a monarchia másik felével kötött legutóbbi gazdasági egyezség, példájul adja hazai gyártmányainkat az előbbre haladt ausztriai gyár-iparnak, ha komolyan volt mondva, talán mégis komoly orvoslást is kíván.

Szóval, ha nem ellenzéki viszketeg, hanem az ügy iránti érdeklődés vezet bennünket, lehetetlen, hogy közönyönnel nézzük azt az alkalmat, a mely mindenfelől hangoztatott panaszok egy részének megszűntetésére hivatott.

Az állam, maga, természetesen nem állhat be gyárosnak — legfőképpen az olyan nagyobb szabású vállalatokra nézve, melyeket a magánvagyon meg nem bírhat. Hanem igen is nyújthat lehetőséget a vállalatok keletkezéséhez, valamint támogatást föntartásához. A társadalom, a népesség föladata és kötelessége, aztán, hogy az így keletkezett vállalatokat kereslete által föntartsa s illetőleg oda segítse, hogy a kezdet nehézségeinek leggyorsabb feloldásával megkezdjék s így lassanként egészen kiszorítsák a forgalomból a külföldi ilyenféle productumait.

Hogy egyelőre némi elnézéssel kell egymás iránt lennünk, tagadhatatlan. Az osztrák szövő- és kötő-ipar évszázadok óta fejlik, a miénk most kezdő első számp próbálgatásait — ámbár, akárki megnézheti a sepsiszentgyörgyi készítményeket, melyekből, a ki csak megfordul a tanodában, az igazgató szíves készséggel nyújtott magyarázatai közben, meg nem állhatja, hogy pár szép emléket haza ne vigyen. De, ha egy kis különbség van is még az árak és finomság tekintetében a külföldi és hazai készítmények között — nem hozhatnók, mi egyesek, meg azt a csekély „áldozatot”, hogy e csekély különbség mellett is a hazait s ne a külföldit fogyasszuk? Vagy csak szidni tudjuk a hazait, de venni nem? Vagy a kormánytól várjuk, hogy helyettünk ezt is végezze?

Az egyszeri ember fennem idézgette

vagy együtt való zenélésről. Ranceray Pál elragadóan tudott felolvasni, Ranceray Pál zongorajátéka tökéletes volt, Ranceray Pál gyönyörű vázlatokkal töltötte meg Georgette kép-albumát, senki nem tudott úgy társalogni, elbeszélni, mint Ranceray Pál. Erre kezdtem figyelmessé lenni.

— Valóban azt hihetné azt ember, — szoltam némi türelmetlenséggel, mert nagyon is kezdtem érezni, hogy e házban más szerepem nem leendő ezentúl, mint közömbös társalgóé, ki arra van kijelölve, hogy ez új barát dícséretét hallja folyton zengedezni, — azt hihetné az ember valóban, hogy föld, és a tenger egyetlen csodát mutattak fel kegyednek: e kis fiatal uracsot, kinek létezését ezeltől két hóval még csak nem is sejtette.

Georgette arca egész szeme fehérreig lángba borult, gonosznyelvűnek nevezett, s azt állította, hogy e fiatal ember merőben közömbös előtte, hogy csak azért említette föl őt, mert a véletlen útjára hozta... S aztán, mert tagadhatatlan, hogy nagyon szerény, nagyon jól nevelt ifjú maga az udvariasság... — Erre aztán ismét megeredett a szokott dícsérő verseny a Pál úr tisztelőit, és Georgette teljesen meggyőződött a fölől, hogy nagyon sokat gondol ez állítólagos közömbös egyénre.

Különböen egyedül arckifejezése is képes lett volna elárulni belső érzelmeit, szemeiben valami szelid fény égett, valami új gyönyörűzet, átható és mély;

a halált, de megjelentére azt mondta, hogy csak a köteg fölsegítéséről van szó. Mi is örökös panaszokkal töltöttük s töltjük a levegőt, hogy nincs hazai ipar, hogy koldussá lesz az ország, mert csak külföldi készítményekkel láthatjuk el háztájunkat.

Nős, itt van a hazai készítmény, bővön, csinnal, jutányosan kiállítva. Talán csak nem mondjuk mi is, hogy nem erről van szó? Bizony, ez is kitelik tőlünk...

KÜLFÖLD.

A múlt vasárnapi kommunard tüntetésnek, mint a „Daily Telegraph”-nak Párisból írják, nagyobb horderejű czéljai voltak, mint ezt eddig a világ megtudta. Azt írják ugyanis, hogy összekülvés volt azon tüntetéssel összeköttetésben, melynek czélja lett volna egy forradalmat nemcsak Párisban, de a vidéken is előidézni. Ezen tervről a rendőrség véletlen által értesült. Egy bizonyos radikális érzelmi ember Franciaország egyik keleti városában, rögtön meghalt. Egy hozzá intézett levél halála után megérkezvén, ezt egyik rokona felbontotta és elolvasta. Ezen levélben igen titzes utasítások voltak adva azon esetre, ha Párisban 23-án sikerülne egy nagy felkelés kezdetének. A meghaltak ezen rokona azonnal a rendőrséghez sietett ezen levéllel és az erről Andrieuxnek jelentést tett. A „Daily Telegraph” ezen adatokhoz azon megjegyzést teszi: az angol gyakorlati olvasó soha se mosolyogjon megvetőleg, egy a francia kormány ellen szervezett összekülvés felett. A kommunardok száma Párisban sok ezer emberre rug, a tartományban pedig roppant nagy a strikeoló munkások száma és egy Párisban kitörendő felkelés roppant nagy merveket ölthetett volna. A tolvakak mögött levők legjobban tudják, minő veszedelemben forgott a közönség Párisban május 23-án. Ezen veszedelem azonban, mint látszik, még most sincs elhárítva, mert a tüntetés nagyobb mérvben fog ott ismételtetni.

Még most nincsen elhatározva, vajjon a berlini utókonferencia előtt megállapítják-e annak programját. Ugy látszik, némely államoknak koránt sincsen nyire, hogy csakis a görög kérdést akarják tárgyalni. S ez államok közt első sorban Oroszország áll, mely minden szigorúan körülírt programnak ellensége. A megbeszélések különben még folyton folynak a határmel között. Bizonyosnak látszik, hogy a konferencia tagjai szavazattöbbséggel hozandó határozatokra való felhatalmazást nyerne kormányaitól, továbbá, hogy Török- és Görögország a tanácskozásokból ki fog zártni, de a technikai bizottságban képviselve lesznek.

hangja zengzetesebbé vált, s oly édes csengésű lett, minőt eddig nem tapasztaltam rajta; váltakozva volt, majd szóra-kozott, majd minden ok nélkül vidorságban tört ki, melyet egyszerre indokolatlan ábrándosság váltott fel, mely kimondhatlan gyöngéd komolyságot s nőies báj köleszűzött még egészen gyermekded arczának.

S sajátos dolog, Villardné is egészen át volt alakulva, úgy nézett ki, mint midőn az ember életében elhatározó lépést készílt tenni. Teljesen elfeledte önmagát, saját érdekét, tán életében először, elmerülve egy boldogított reménybe, mely eltörölt lelkéből minden önző gondolatot: egy aggodalmaskodó, rettegő, de gyönyörben úszó anyaraczát öltötte fel, ki leánya elhelyeztetésének hajnalát látja derengeni a láthatáron, ki szépségének teljében, a hajlott kornak alig kezdetén állva, mi csaknem ifjúságnak volt még mondható, örömmel készült leszállni a gyors meredekségű lejtőn, melynek aljában, mint nagyanya ébred fel az ember. Thymeral távolléte által segítve, minden utógondolat nélkül nyugodott bele e lemondásba; most látszik felgöngyölni az élet „valódi” oldalát, és váratlan színben tűnve fel előtte, mondhatom, hogy még szebbnek találta, mint azelőtt. Diadalmas felindulás hangján mondta el nekem, hogy Georgette, — kétség nem fér hozzá, — egy kedves, derék fiú által komolyan szeretettik. Az ifjú fia egy erdőfelügyelőnek, atyja pályájára akart lépni ő is, de oly feltételek mellett, melyek

Hirdetési díjak.

Egy négyszög ezüstméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasensteint et Vogler (Wallfisch-gasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasensteint és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvétel irodája Budapest Szervitátor 5. sz.

Nyilttéri cikkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

A Daily Telegraph konstantinápolyi levelezője szenzacionális hírt táviratoz, állítólag a legjobb forrásból. A minisztertanácsban Mahmud Nedim pasá Midhat és Said pasák Stambulba visszahívását indítványozta. Jóllehet ő mindig Midhat ellensége volt, mondá, mégis azt hiszi, hogy a helyzet kívánja annak jelenlétét és tanácsát.

Mahmud ez indítványa nagy hatással volt a miniszterekre s mindnyájan helyeselték tervét. Emlékiratot szerkesztettek, melyben a szultánt Midhat és Said visszahívására kérik. A szultánt az emlékirat átnyújtása után rögtön táviratilag visszahívta Said pasát. Most azonban Mahmud Nedim a szultánhoz ment s kijelentette, hogy bár aláírta az emlékiratot, még sem tanácsolja a szultánnak, hogy a minisztertanács kérését teljesítse, Savas elég derék s vele együtt nem kell félnie Göschentől. A szultán elépte az emlékiratot s visszavonta Said visszahívását.

Az uszora.

A képviselőház közgazdasági bizottsága tegnapelőtt délután öt órakor Falk Miksa elnöklete alatt tartott ülésében tárgyalás alá vette az erdélyi gazdasági egyesület kérvényét az elmaradt urbéri és más ilyenmő kárpótlások kifizetésének eszközöltetése iránt, mely Baross Gábor előadó javaslatára a kormány-nak megvizsgálás és jelentéstétel végett kiadatik. Ezután tárgyalás alá vétetett Marosvásárhely város kérvénye, melylyel az uszoras korlátozása iránt törvényt alkottnai kér.

Baross Gábor előadja, hogy az igazságügyminiszter elfoglaltsága miatt az ülésben nem jelenhetvén, magát Zádor Gyula miniszteri tanácsos által képviselteti, kit is a szükséges felvilágosítások megadásával megbízott.

Zádor Gyula miniszteri tanácsos előterjeszt, hogy a minisztertanács határozata folytán mult év vége felé az igazságügyminiszter szakbizottságot hívott össze, melynek feladatává tette, hogy az uszora korlátozására ezeltő intézkedésekről véleményét és törvényjavaslatot terjesszen elő. A szakbizottság ezen ügyet behatóan tárgyalta és törvényjavaslatot terjesztett az igazságügyminiszterhez, a ki azt a pénzügyi kereskedelmi és belfügyminiszteriumokkal közölte, de eddig még nem kapott választ.

A törvényjavaslat főbb vonásaiiban a német és osztrák hasonló tartalmu törvényjavaslatokra támaszkodik, de azért nem utánaözik vakon egyiket sem. Legfontosabb a javaslatnak I. §-a, melyben az uszora definíciója foglaltatik. Ezeltő mint az uszoranak tekintett, a mi a megállapított kamatlábon túl ment, de az újabb tudomány ezen álláspontot meghaladottnak tekinti s a szakbizottság ehhez képest az uszorát ekként definiálta: „A ki másnak szorultságát, könnyelműségét vagy tapasztalatlanságát kizsákmányol-

tágasabb hatáskört biztosításnak számára e pályán: letette az ügyvédi vizsgát, művészettel is foglalkozott, és midőn az egyetemi tanfolyamot elvégezte, egy tudományos kiküldetéshez csatlakozva, Amerika öserdőibe vezette útja.

E tapasztalati körútból nem rég térve haza, hol lelke egészen új eszméknek nyílt meg, szelleme új táplálékot nyert, most szabadságidőt élvezett, várva, hogy egy állomásra, melyért folyamodott, melyet bizonyos családi összeköttetések nagyon kívánatosak tettek reá nézve, kinevezessék. E szabadságidő alatt a fiatal leendő főerdősz megállította egyik közeli rokonát, azon ház tulajdonosnőjét, melynek egy részét Villardné kibérelte volt a nyári idényre.

Ez asszonyosság, kit nem rég súlyos vagyoni veszteségek értek, elhatározta volt, hogy hasznot húz neki túlságos tágas lakásának feléből. Georgette és anyja e szerint lakóivá lettek. A közeli szomszédságból kifolyólag természetesen náráti viszony fejlődött ki a két idegen nő s házi asszonyuk között, ki nagyon előzékeny volt irányukban. A társaság esetenként összegyűlt a közös nagy szalonban, s a lámpa körül ülve, munka mellett beszélgettek vagy olvastak. A fiatal látogató is részes volt ezek összefüveteleiben; jelenléte még több érdeket köleszűzött azoknak, és Georgette mód nélkül lelkesült az új világból magával hozott elbeszéléseiről. Pál úr pedig látogatását rokonánál, mely előbb nagyon rövid időre volt kiszabva, meghosszabbította mindad-

va, oly feltételek alatt hitelez, vagy ad fizetési balasztást, a melynek részére engedett túlságos mérvű vagyoni előnyök által az adósnak vagy kezesnek vagyoni romlását előidézni vagy elősegíteni alkalmassak, az uszora vétséget követel.” Szólv kijelenti azonban, hogy nincs felbatalmazva az iránt nyilatkozni, vajjon a miniszterium ezen álláspontot magáévá tette-e és hozzáteszi, hogy Ausztriában ujabban arról gondolkoznak, hogy a kamat maximumát kell megállapítani és hogy a mi azon felül van, az uszora.

Falk Miksa elnök az óhaját tudni, mikor várható a törvényjavaslat beterjesztése.

Baross Gábor előadja, hogy az igazságügyminiszter kijelentette, miként hiszi, hogy a jövő ülészek folyamán alatt a törvényjavaslatot nem csak előterjesztheti, hanem hogy az törvényerőre is lesz emelhető.

Mint hogy e kérdés nagyon fontos és Marosvásárhely város kérvényét eddigelé már mintegy 20 törvényhatóság támogatta, szólv indítványozza: emeltessek ki a jelentésben, az hogy a bizottság a kormány nyilatkozatát bírja az iránt, hogy e tárggyal komolyan foglalkozik, hogy a törvényjavaslat az előkészítés stadiumában és annak előterjesztése a kormány szándékában van; és emellegva a kérvény kiadandó volna a miniszteriumnak azon reményben, hogy az ez irányban a jövő ülészek alatt előterjesztést fog tenni.

Andaházy Pál azzal kívánja megpötlötni, hogy a miniszterium hívassék fel arra, hogy a jövő ülészekben e tárgyra vonatkozólag törvényjavaslatot terjesszen a ház elé.

A bizottság az indítványt elfogadta.

Népszámlálás.

A képviselőház közgazdasági bizottságában tárgyalás alá vétetett az országos népszámlálásról szólv törvényjavaslat.

Kemény Gábor b. kereskedelmi miniszter részletesen elősorolja a népszámlálás módzatait, a mely az eddigiektől eltérőleg úrlapok által fog fogyanatosított. Az eljárás maga szintén nagyon egyszerűsített, mely a népszámlálás keresztfelvitelét gyorsítani és pontosá tenni lesz hivatva. Ezután indokolja a javaslat benyújtásának szükséges voltát, melyet a civilizáció kofolyásának tart; ajánlja a javaslat elfogadását.

Baross Gábor hivatkozik a képviselőház tárgyalásaira a közelebb mult népszámlálási meghozatalának alkalmakor. Felmerült akkor azon kérdés, hogy a népszámlálás mily időközben fog ismétlődni. Az akkori keresk. miniszter Gorove határozott időpontot nem tűzött ki, nem akárván praedjudikálni a jövőnek s az más országok példájára nemzetközi megállapodásoktól függőnek tartotta; kijelentette egyszerűen azt is, hogy ha e példát követni akarják,

dig, mig Villardné és leánya a Párisba való visszatérésről kezdtek beszélni.

E hír hallása előbb nagyon leverni látszék az ifjút, mintha e rögtönzött bizalmas viszony, mely köztük szövődött, örök tartamú kellene hogy legyen. Georgette is láthatólag osztotta ez érzelmet. Vidorsága csak akkor tért ismét vissza, midőn Pálnak eszébe jutott, hogy rövid időn valami sürgős ügyben neki is Párisba kellend utaznia, mire rokona előbb nagy szemeket meresztett, s azután csendesen mosolygott magában; Pál úr később engedélyt kérvén Villardnéétől őket Párisban meglátogatni, mit az megadni természetesen nem vonakodott, Georgette egészen elhalványult, s oly zavarba jött, hogy lehetetlen volt azt Ranceray úrnak is észre nem venni.

(Folyt. köv.)

Orvoslási babonák a magyar nép életében.

Iria:

Pataky Jenő.

A pogány korra vall bizonyos számok tiszteletben tartása is. Ily számok különösen a: 3, 7 és 9.

A hármas szám előjövetele a nép gyógyszertartásaiban, mondáiban, regéiben igen gyakori. A gyógyigék háromszor mondatnak el, a reá következő varázs cselekedet is mindig háromszor tétetik meg egymás után, mint azt alkalmunk lesz láthatni; továbbá 3 tündér, 3 királyfi, 3 királyleány előjövetele a népmesékben; 3 az isten igaza, 3 a táncz közmondások mind

akkor szükséges, hogy Magyarország az idevágó nemzetközi értekezleteken is részt vegyen. Ezen kijelentésnek, mely akkor általános helyesléssel találkozott, meg is lett a fogadtatása, a mennyiben Magyarországnak az akkori hágai nemzetközi kongresszuson már képviselve volt, a mint hogy képviselve volt a későbbi pétervári kongresszuson is.

Mocsáry Lajos nem tartja okvetlen szükségesnek a népszámlálás keresztül vitelét most s beérné ha az hosszabb időközönként fogadtatottat. Nem lát benne elég praktikus hasznát, különösen midőn az 150,000 frtba fog kerülni, melyet soknak tart; továbbá nem akarná a közhivatalnokokat, a kik ugyis el vannak foglaltak, e munkával túlterhelni. Kétségbe vonja, mintha a miniszter kijelentése szerint ezen ügy a civilizáció posztulátuma lenne.

Keleti Károly min. tanácsos megjegyzi, hogy a tjavaslat elterjesztése nemzetközi megállapodásban, sőt majdnem kötelezettségben találja alapját. 1872-ben Péterváron tartott statisztikai kongresszuson, a hol Magyarországnak képviselve volt, azon megállapodás jött létre, hogy a statisztikai adatok kicserélhetése s általában a nemzetközi nép statisztikai megállapítása érdekében azottól 10 évről 10 évre eszközöltessék népszámlálás az ott képviselve volt országokban. Praktikus haszna is van a dolognak, mert igen sok esetben fontos hivatalos felvilágosításokat, pontos statisztikai adatokat szolgáltatni rendes népszámlálás nélkül nem igen lehet. A tisztviselők megterheltségéről részben ideiglenes napidíjakok által fog keresztül vitetni. A rendszer, mely most fog követtetni, igen egyszerű és biztos, mely a számlálást nagyon meg fogja könnyíteni és olcsóvá tenni. A míg a legközelebbi múlt népszámlálási költségei 270,000 frtra rugtak, addig a jelenlegre már csak 150,000 frt van felvéve, mely összeg remélhetőleg elég is lesz a költségek fedezésére.

Kemény miniszter reflektálva Mocsáry észrevételeire, megjegyzi, hogy a népszámlálást igenis a civilizáció egyik lényeges követelményének kell tekinteni. — Nemcsak nemzetközi érdek kell hogy vezessen különösen beuntuket, a kikről eddig azt volt szokás hirdetni, hogy pusztulunk, veszünk, s hogy a magyar nemzet, ha így halad, okvetlen ki fog halni, hanem saját nemzeti érdekünk is azt kívánja, hogy ezen állítását minél alaposabban és minél gyakrabban megegyeztessük. Ha egyéb nem, már ezen egy szempont is megérdemli, hogy ezen aránylag csekély költséget és fáradságot megtegyük, ha az némi áldozattal is jár.

György Endre részben csatlakozik Mocsárynak különösen azon felvetéséhez, hogy nem szükséges mindenben Ausztriát utánoznunk. Ezzel ugyan nem akarja kétségbe vonni a népszámlálás szükségességét, de ez alkalommal is szükségesnek látja szintén megjegyezni, hogy nem ártana oly kérdésekben, a mely nem függ össze Ausztriának ügyeivel, attól teljesen függetlenül eljárni. A trjavaslatot magát elfogadja, s a következő kérdéseket intézi a kormányhoz: 1. Mit után nagy súlyt tulajdonít a nemzetiiségi tekinteteknek, kérdi, vajjon a kitöltendő űrlapoknál gondoskodva van-e arról, hogy az pontosan kifejezések juthasson; 2. Miután a trjavaslat 2. §-ában a házi állatok megszámlálása is be van véve, melyek azok, a melyek megszámlálása alá esnek; s végre 3. hogy miután az 1871-iki népszámlálás, mint a kormány kijelentette, 276,000

a hármas szám jelvése mellett szólának. A fennek „Kalevala“-jában *) is a hármas számmal s sokszorosával a kilenczessel minduntalan találkozunk. De nem csak nálunk s a rokon finnknél, de minden nemzetnél a hármas szám szerepel a mondák és regékben, valamint istenségeik alakításában. S epp a hármas számot az egész emberiség alapszámának mondja. Mone a hármas skýtha honból, 3 hónapi vándorlásból, a honfoglalás 3 jelvéből, a pogányságot jelölő 3 hajtekeresből származtatja e szám szentségét. **)

— A hetes szám a népgyógyászatban kevésbé szerepel, míg mondáinkban sokkal gyakoribb. Előfordul még jelvében a hetes szám összetétele: a 77.

A kilencz es szám tisztelőt valószínűleg a hármas számtól kölcsönöz, mint ennek önmagával való szorzata. Főleg a gyógyanyagok beszerzésénél szerepel, miket rendszeren 9 helyről kell összeszedni.

A pogánykorból származik továbbá a nemesezeknek, különösen az aranynak tulajdonított természet felett való ereje.

Mind e jellegek a mellett bizonyítanak, hogy bár a pogány magyar gyógyászat az idő és körülményekhez viszonyított, nem balt ki belőle minden ősi jelleg, sok megrögzött azokból az egyes gyógymódok s körtöz formulákkal együtt a nép elméjében. És e körtöz formulák közt is — bár tekintélyes részük minden értelmet összefüggést nélkülöz, — sok van, mely

frtba került, hogy az esetleg felmerülő költség-többlet által támadható differenzia a községek által munkában vagy készpénz által fog-e kiegyenlített.

Kemény miniszter válaszában kijelenti, hogy a megszámlálás, miután a lovakra és egyéb teherhordó állatokra nézve más törvény intézkedik, e helyen a számlálás csak a szarvasmarhákra, juhokra és méhekre terjesztetik ki. A költségekre nézve megjegyzi, hogy a felvett 150,000 frtból az idén 50,000 frt, a jövő évben pedig 100,000 frt fog igénybe vétetni és ezen összeget elégségesnek hiszi a számlálás keresztülvitelére, miután a jelenlegi számlálás módoszatai nagyon egyszerűsítették.

Ezenkívül a kormány az összes nyomtatványokat szolgáltatja, s a községek legfeljebb csak az űrlapok kitöltésének esetleges költsége hármlík, mely nagyon csekélynek mondható.

A törvényjavaslat általánosságban elfogadtatván, megkezdett a részletes tárgyalás.

A ezim elfogadtatott, úgyisint az 2. §. A 2. §-nál Baross Gábor kérdi, hogy miután eddig a birtokviszonyokról egyáltalában nincsen statisztikánk, nem lehetne-e összekötni ez alkalommal a birtokviszonyok jelenlegi állásának felvételét.

Keleti tan. megjegyzi, hogy ez nagy nehézségekkel járna. A tudomány ugy is nagy koncezzsiókat tett már az egyéb szorosan a népszámláláshoz nem tartozó dolgoknak együttes felvétele által, melyek rendszeren annak hátrányára szoktak történni; nem tartja ezt itt alkalmazottnak.

Korizmic László még a felvett állapotokat is kihagyná a trjavaslatból, mert attól tart, hogy az csak rontani fogja a jó népszámlálást. Indítványozza az állatok számlálásainak mellőzését.

Kerntler Ferenc és Mocsáry is a kihagyás mellett vannak; Andaházi Pál ellenkezőleg ezt megtartaná s a helyett a lakhelyek bevétele mellett.

Baross akkor fölöslegesnek tartja az egész paragrafust.

Kemény miniszter kijelenti, hogy nem ragaszkodik ahhoz, hogy az állatok számlálása összeköttesse a népszámlálással, mert az más uton csekély költséggel is keresztül vihető.

Keleti tanácsos megjegyzi, hogy a mily köszönettel veszi az állatok kihagyását, ugy ragaszkodnia kell a lakhelyek fentartásához; különösen az ipartelepek felvételének érdekében, mely egy felveendő iparstatisztikának alapját fogja képezni.

Mocsáry feleslegesnek tartja ezt, mert a népszámlálásból is megtudható, hány iparos van az országban.

Korizmic megjegyzi, hogy ha iparstatisztikát csinálnak, akkor nem mellőzhető a gazdasági statisztika sem.

György Endre, ha már valaminek kihagyásáról szó van, akkor inkább a lakhelyeket hagyná ki és az állatokat meghagyná.

Ere szavazás után a 2. §. a lakhelyek felvételének kihagyása mellett, s az állatok számlálásának megtartásával fogadtatott el.

Az idő előrehaladván, a tárgyalás folytatása a holnapki ülésre halasztatott, mely a holnapki ülés után fog megtartatni.

összefüggő egészet képez s meg van az értelme. Ugyanazért bármily változatosan mentek is keresztül az egyes gyógymódok, általában kimondani, hogy a jelen népgyógyászat, „elaljasodott“ nem lehet. A mostani népies gyógymódoknak is meg van a maguk költsésetük.

Mielőtt a tulajdonképi gyógyeljárásokra térnénk, lássuk pár vonásban az egyes betegségek elnevezéseit s azoknak okait.

A betegségek elnevezései a népnél vagy az egyes főbb tünetek vagy a betegség keletkezése után történik, vagy pedig nevét valamihhez való hasonlatosságából nyeri.

A tünetek közül az elnevezésben leginkább szerepelnek az alanyi tünetek, mint fájás — torok-, szem-, oldal-, mell-, száraz-fájás, — továbbá: oldalszúrás, oldalnyílás s így tovább. Mint önálló betegségek ismeretese a forrás, szédlés, fulladás. Ezek különben a műveltebb osztállyal is mind ismertek, sőt néha az orvos által is használtatnak, bár azok nem egyebek, mint egyes tünetek „kifejezései“ s csak azt tudjuk meg belőlük, hogy a betegnek itt vagy ott ilyen meg olyan fájdalmat vannak. Tünet szerinti való elnevezések még a nyelvcsaplecsés, orrdugulás, szemkinyezés, szárazbetegség stb. melyek azonban annyira elterjedtek, hogy kizárólag népieseknek nem mondhatók.

A betegség keletkezését kifejező elnevezések főleg a „bőrbántalmaknál“ fordulnak elő. Ilyenek: támadás, kelés vagy közönségesen kilis, pattanás, pokolszökés, fakadék, melyek mind kifejezik azt, hogy azon lobos folyamatok mint támadtak, keltek vagy

A főrendiház ülése június 1-én.

Czirák János gr. benyújtja a hármas általános bizottság részéről a Szamosvölgyi másodrendű vasut kiépítéséről szóló törvényjavaslatra vonatkozó jelentést. Egyszeresid emlékeztetőbe idézi vissza a főrendeknek, hogy ennek tárgyalása iránt tett sürgősségi indítvány következtében már van határozat, hogy ez a mai napon vételessé tárgyalás alá.

A jelentés és törvényjavaslat a mai napirend kimerítése után fog érdemleges tárgyalás alá kerülni.

Előnk: Mielőtt a napirendre áttérnénk, tisztelteltjesen értesítünk a m. t. főrendeket, hogy boldogult Zichy Ferraris Victor gróf urát a jövő pénteken az egyetemi templomban engesztelő szent mise áldozat fog bemutatni, a melyre mélt. főrendek tiszteletteljesen meghívotnak, és úgy hiszem, hogy a kik akadályozva nem lesznek, annál készségesebben fognak megjelenni, minél fájdalmasabban emlékszünk mindnyájan arra, hogy Zichy-Ferraris Victor gróf e háznak hosszas időn át jeles jegyzője, ritka lelki tulajdonai mellett legszebb reményekkel lépett ki a nyilvános élet pályára, és közhasznu munkálkodásának egykori sikerére nézve az egész országban jogos kedvező reményeket keltett; de a haza és király hit szolgálatában megütemült közhasznu pályájának alig közepén a legmostohább viszonyok végzetes alakulásának és válságos bonyolulásának esett áldozatul.

A méltóságos főrendek éveken át tanúi voltak Zichy-Ferraris Victor gróf fáradhatlan tevékenységének, erénytelen buzgalmanak, a képzettségének és mindenkor odaadó szolgálatkészségének, melyvel ezen nagyméltóságú főrendiház nagy fontosságu jegyzője teendőit a főrendek teljes megelégedésére végezte, olyannyira, hogy midőn ezen országgyűlés alatt a képviselőházban foglalt helyet, a vele elvesztett nagy munkaerőt nem könnyű volt pótolni. És azért azt hiszem, hogy a méltóságos főrendek helyesléssel találkozom, midőn gr. Zichy-Ferraris Victor ur hazafias szolgálati és e házban szerzett érdemei elismerésének, valamint a váratlan gyász szorította feletti bánatos részvétnak kifejezést adok. (Helyeslés.)

Következik a naprenden a helyi érdekl vasutakról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

A főrendek e javaslatot változatlanul elfogadják.

Következik a napirend második tárgya, a szamosvölgyi másodrendű vasut kiépítéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

A főrendek e törvényjavaslatot is elfogadják.

A képviselőházból.

A képviselőház június 31-iki ülésén több apróbb-bejelentés után következett a nyitra-nápolyesányi másodrendű vasut kiépítéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása. Hegedűs Sándor előadta a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben elővázlatra ajánlja. Irányi Dávid az engedélyokmány 20. §-ában azon módosítást kéri tétetni, hogy az elsőbbségi kötvények az építési tőkének ne fele, hanem kétharmad összeg erejéig becsátassék ki. Hegedűs és Móricz Pál a §. eredeti szövegében való megtartását kéri.

A ház többsége elfogadta a bizottság szövegezését a többi §-al együtt.

Ezután Kármán Lajos hosszabb beszédet mondott, a melyben a ház előbbiek a furunculus, utóbbiak az acnének felelnek meg. Ide sorolhatjuk a menyülés elnevezést is a ficzamnál, mi a tagnak helyéből való kimenését fejezi ki.

„Hasonlatosság“ után történt elnevezések: árpa — hordeolum — a szemhéján, béka — ranula — daganat a nyelv alatt.

Erdekesek azon specialis elnevezések, melyekkel a nép bizonyos kiütéseket illet, a szorint, a mint megjelenési helyük valamely „tárgyre emlékeztetnek.“ Ilyenek: zabola, kúteg a szájjúgban, falatka: a nyelv hegyén levő patánás.

A betegségek főroktana a népgyógyászatnak bár nem változatlan, de igen érdekes fejezetét teszi. A nép ritkán jut azon helyezethez, melyben az orvos igen sokszor lenni szokott, hogy t. i. a betegség okát ne tudná kimagyarázni. Két oly általános betegséget előidőző tényezővel rendelkezik a nép, miből bármely kört kimagyarázni képes. Nem szölok a meghűlésről. A meghűlést — melyről kötetet lehetne írni a nélkül, hogy tisztába jönnék fölé, — inkább csak az intelligens laikusok értik. Bár e kifejezés sokszor az orvosnak is igen nagy szolgáltatása lehet, miáltal magát bármikor kimagyarázhatja, ha vele épen semmit sem magyaráz is meg. Melyekben rejlik az ok. Az egészséget „az isten adta“, tehát ily könnyen érthető dolgok — mint a meghűlés — nem „rontathatják“ azt meg. Legtöbb esetben a beteg megigézték vagy megfázott a tőle. Lássuk apróra mi a megigézés s mi a megfázás.

(Folyt következik.)

kisérétében, a következő interpellációt intézi a pénzügyminiszterhez:

1) Van-e tudomása az 1873. évi IX. t. cz. 12. §-a utolsó pontjában foglalt rendelkezéseknek, az ingatlan vagyon értékére és hitelére s az átruházási ügyletek forgalmára, valamint az állam s közvetve a főváros jövedelmeire vonatkozó rendkívüli káros következtéseiről? 2) Ha van tudomása, szándékozik-e az ingatlanok tulajdonjogának átruházását, illetve az 1873. év előtt gyakorlatban volt fokozatos, mérsékeltébb illetékkiszabás érvényre emelése, s így tehát az idézett törvényekből 12. §-a utolsó pontjának módosítása céljából, még ez évben egy törvényjavaslatot a ház elé terjeszteni?

Gr. Szapáry Gyula pénzügyminiszter elismerve a követelés jogos voltát megígéri, hogy az erre vonatkozó javaslatot a jövő ősz legelső napjaiban a t. háznak benyújtani szándékozik, és ebben helyet fog találni azon intézkedés is, hogy az 1873. IX. t. cz. e tekintetben való módosításaival visszaállítsák az előbbi állapotot, azaz, hogy a legrövidebb idejű birtokváltozások csekélyebb díjszabás alá vonassanak. Kármán Lajos s a ház tudomásul veszi a választ. Ezután Tisza Kálmán miniszterelnök felelt Bakai multkor beterjesztett interpellációjára. — A ház Bakaival együtt tudomásul vévén a miniszterelnök választát, az ülés 12 órakor véget ért.

A képviselőház június 1-seji ülésében, mely déli 12 órakor vette kezdetét, több bizottsági jelentés nyújtott be. Továbbá Szapáry Gyula pénzügyminiszter három törvényjavaslatot nyújtott be: 1. „az 1877. évi közösgyűlési díjszabás alapított leszámlálás szerint Magyarország terhére mutatókozó tartozás fedezéséről“ 2. „az 1879. évi közösgyűlési költségekre a magyar korona országai által pótlólag fizetendő összegekről“ 3. „a Budapest főváros által felveendő kölcsön helyeg- és adómentessége iránt.“

Ezután a pénzügyminiszter megígéri, hogy Sponer Andor képviselő interpellációjára a „mezőgazdasági szeszűzdek“ tárgyában, szombaton fog válaszolni. Az ülés 12 óra 45 perczkor ért véget.

A magyar szent korona.

Ipolyi püspök jelentése.

Tekintetes Akadémia!

A magyar tudományos akadémia f. é. február 26-án tartott összes ülésében, archeologiai bizottságának elnöke által előadott indítványára, a magyar szent koronának tudományos és nevezetesen műtörténeti szempontból való vizsgálatát méltóztatott elhatározni.

Indokolta ezt a magyar tudományos akadémának a tudomány összes ágai fejlesztésére irányzott munkásságában mindenkor kiváló nyilatkozó ama figyelem, melyet rendeltetésénél fogva nevezetesen a nemzet emlékeinek tanulmányára s ismertetésére fordít.

Nemzeti történetünk műemlékei közt pedig kétségteletlenül legméltóbb helyet igényelhet az országnak szent koronája, mely a mint állami létünkkel ugyszólván egykorú, ugy annak egyik palladiumát képezi; és valamint régisége és műbecse, úgy közösi s államhatalmi jelentőségénél fogva országunk legfőbb jelvénye s legkegyeltesebb tárgya. És midőn a hazai tudomány immár nemzeti és hazai régiségeink és műemlékeink vizsgálatát a mai világirodalom színvonalára emelte, nem volt mellőzhető többé a magyar szent korona tudományos művizsgálata és kiadása sem, melyet a nemzeti kegyelet, valamint a tárgynak kiváló műbecse egyaránt követelt.

Történelmi tekintetben a sz. korona ugyan eddig is már századokon át számos munkában foglalkoztatta a hazai történet-vizsgálatot. De története nem volt mindaddig teljesen megírható és befogható, míg az általa felvetett kérdésre a műszaki és műtörténeti vizsgálat meg nem felelt. Utóbbi időben ugyan a műtörténeti tanulmányok mai teljes kifejlődésénél fogva ez irányban is foglalkoztatta immár a figyelmet. És újabbban egy kitűnő műtör. dr. Boeckl Frigyes acheni kanonok már e tekintetben is tárgyalta nagyobbzerű s királyunk költségével segélyezett német nyelven közzétett munkában; s a mily méltóan tűntette fel alapos szakismereténél fogva annak kiváló műbecsét, ugy több részt mégis nem egy kétféle hagyta fen, sőt több helyütt felismerhető pontatlanságot tanúsítva, újabb kimerítőbb vizsgálatot tett kívánatosná, sőt szükessé. E vizsgálat s megoldás méltán első rendben a magyar tudom. Akadémiát illette meg jmmár, mely körében szakférfiival rendelkezett, kik e feladatnak a tudomány mai álláspontján megfelelni képesek.

A magyar tudományos akadémi e szorint hivatásához képest vállalkozván e feladatra, fennemlített összes ülésében elhatározta, hogy a szent korona vizsgálatára szakértőkből álló három tagu bizottságot nevez, mely alólított akadémiai igazgató és rendes, valamint archeologiai bizottsági tagnak elnöklötte alatt dr. Henszlman Imre r. tag s az akadémia archeologiai bizottságának

előadójából, ugy dr. Pulszky Károly az akadémia ugyanezen bizottsága közlönyének az „Archeologiai Értesítő“-nek szerkesztőjéből állott; kik mindannyian a történet terén is, nevezetesen a hazai ötvös- és zománczmű vizsgálataik tanulmányai val erre magukat képesítették.

Ennek folytán a tekintetes akadémia kérvényével egyúben a király ő felségéhez járult, hogy a sz. korona tudományos művizsgálatát legkegyesebben megengedni méltóztassék. A magas kormány utján benyújtott s ajánlott folyamodásra a legfelsőbb engedély megadott s ez a kormány által egyszersmind az országgyűlés főrendi képviselőházának is bejelentetvén, a vizsgálat f. é. május hó 9. és 10-re tűzött ki, mely napon ugy az ő felsége személyét képviselő királyi biztosok, valamint az országgyűlés két háza által választott küldöttek s a korona-szekerényt lepecsételt főmúltóságok, az ország primás és az országbíró (ezt a kinyitását gyengékedése miatt helyettesítő tárnokmester) és a koronaőrök jelenlétében megnyitott korona-szekerényből kivett sz. korona s a többi koronázási jelvények a budai királyi várpalota egyik erre rendelt termében az akadémia küldötségeinek tudományos vizsgálatul, leírásul s képek felvételül az ez alatt egymást felváltva állandóan őrködő koronaőrök egyike s a korona őrség tisztjei jelenlétében s felügyelete alatt kiadattak.

Az akadémia bizottsága ezzel feladatához fogott és két napon át e helyről el sem távozva, s rendelkezésére álló egész időt felhasználta, s a korona művének, díszítéseinek és képeinek ugy egyezben, mint részleteiben fontos vizsgálatát, meghatározását és leírását teljesítette.

Emellett kiválóan szükséges volt a tárgyak pontos graphikai felvétele s előállítása, hogy az akadémának előterjesztett indítvány s az akadémia által ő felségéhez intézett kérelem értelmében egyszersmind a koronának lá képe készíttessék s ezáltal annak méltó közbeviteléről is gondoskodva legyen, valamint a vizsgálat eredményei részleteiben is világosan előállíttassanak.

E tekintetben a reproductionalis eljárás mai nagy vívmányait alkalmaztuk és teljes fejlődése eredményeit felhasználva, egyeztetve a felvételeknél érvényesíteni, s e részt elmondhatjuk, hogy a modern sokszorozási művészetek modern elvéneinek felhasználásával sikerült a szent korona képeit elkészíttetnünk. Mi végre Diwald Károly, a felvételek e nemében legártasabb fényképész hazánkfiát a fényképi felvételek; valamint Rauscher Lajost, a budapesti országos mintarajztanoda rajztanárát, ki e műtűben rajzai és színkiviteli remekműveiről ismeretes, alkalmaztuk a korona teljes alakja és több oldalképének, valamint annak minden egyes jelentékenyebb részlete s összes zománczképei felvételére ugy fényképen, mint rajzban és színben az eredetiről való méretek és színfokozatok pontos megtartásával és alkalmazásával.

Eljárásunkról szóló ezen előleges jelentésnek, nem lehet feladata a tudományos vizsgálat és műléírás, valamint a tisztázás még teljesen el nem készült számos és dus felvételek példányait az akadémia elé terjeszteni; mert mindennek alapos összeállítása s elkészítése, val mint az ábrák művészi és mértani teljes kivitele terjedelmesebb munkát és tetemesebb időt vesz igénybe.

Jelenleg csupán általánban kívánjuk előlegesen két irányban az eredményt jelezni, s a tekintetes akadémianak a további teendőket iránt, ezek közzétételére nézve bátorokodunk rövid előterjesztést tenni.

Egyik irányban ugyanis a sz. koronának eddigi ismeretes, hagyományos és általánban elfogadott történetét illetőleg, a művizsgálatnak lehetőleg teljes bizottsággal sikerült konstatalni, hogy e korona műalakzatai lényegesen meg egyeznek az eddigi alaposabb történeti vizsgálatok adataival. Nevezetesen a mint ez adatokat legutóbb Koller Ferenc pécsi kanonoknak a koronáról írt kimerítő s alapos művében az előbbi írók nyomán is helyesebben összeállítani sikerült; s a mennyire ezen adatokkal s a koronának leírásával kimutatta, hogy annak felső része, az egymáshoz keresztesen meghajta illesztett arany pántok latin feliratu, rekeszes zománczképekkel, melyek a trónoló Megváltót és nyolcz apostolt állítják elő sz. Istvánnak a papától Rómából küldött, ott készült koronáját képezték; míg a korona alsó része, a főt ővedző diadem szerű abrones, melyhez később a felső illesztett, Dukász Mihály, bizanti császár, fia Konstantinos Porphirogenitos és Gejza király, valamint a Megváltó, Mihály és Gábor arkangyal sz. György, Demeter, Kosmas és Demjén vértanúk zománczképeivel díszítve, a nevezett Mihály bizanti császártól küldetett Gejzának; s mely két koronából állítottat össze később a magyar sz. korona.

Mindezen találó vagy más eltérő történelmi adatok és feltételek további előadását, a mint azokat a művizsgálat megerősíti vagy kétségbeveti, s e részben újabb érdekes felvételekkel megvilágíthatja, természetesen csak a részletes leírásban lehet majd kimerítőbben tárgyalni.

*) Kalevala. Pest, 1871. Ford. Barna F.

**) Ipolyi A. Magyar Mythologia.

Más irányban ellenben a művizsgálat kimutatta, hogy eddig a szent koronának hí képmását nem ismerték s a valószínűleg megfelelő előállítását nem bírtuk. Sőt ezt még a koronának legpontosabb leírásából sem lehetett teljesen ki-venni. A szent koronának történeti leírásai mellett éppen úgy, mint azonosítást megjelent összes eddigi ábrái nemesek mindannyi máskép, a valószínűleg eltérőleg állított azt elő, hanem a mint azok egymástól is eltértek, úgy egyik sem közelítette meg annak távolról sem műszerségét.

Ezen hiány önként érthető a régibb leírásoknál, midőn sem a műismeret, sem a műtörténet még nem képezett bevégzett, rendszeres tant és tudományt, s felőle a legtudósabb történetírónak sem volt kellő fogalma; annál kevésbé volt tudomása arról, hogy az a történettudomány, amely alapjátételeit és kettőjéit képezte, valahányszor az a művelődési történet és műalkotások s emlékek leírása terére lép. Hasonlóan nem rendelkezett a reprodukáló művészet sem azon kifejtett eszközök felett, melyek a műtárgy finomabb részleteit teljesen, biztos hűséggel, képeket lettek volna visszaadni. Ehez hiányzott a kellő stílusismeret, mely nélkül a tárgyak teljesen ferde felfogással állítottak elő, s éppen úgy hiányzott egyaránt a művészeknél és leíróknál a műtechnikai-kellő ismerete, mely nélkül híven a tárgyat leírni nem lehetett, s annál kevésbé volt képes a leírás felől kellő fogalmat alkotni.

A sz. korona ily legnagyobb műbelső részletei, mint a zománcképek jellege és művészete iránt, például, mindannyian nem volt épen úgy kellő fogalma, valamint azt a későbbi kor e technikája már nem ismerte és nem gyakorolta.

De a sz. korona azon legújabb felvétele is, melyet, mint fentemlített s erre szakmestertől fogva teljesen képeztett dr. Boek kanonok kiadott, hasonlóan nemesek több hiányt, de hűtlenséget is mutatott, melyet a fényképi felvétel daczára annak elégtelensége mellett, a rajzban hibás és a kiadásban átfordított ábrája is okozott.

Felvétellik nemesek e hibákat elkerült s a tárgy eddig vissza nem adott minden oldalára s annak legkisebb művészetre is kiterjedt, hanem erre a fényképezés azóta kifejlődött összes elnyöit is felhasználta s alkalmazta s felvételben, valamint más feltételeket, mértani és szabványi rajzokkal és különösen a korona zománcképe dús színezetének lemásolásával elkészítette s ez uton a fénykép által nem léteztethetőt is teljesen pótolta. Ezen művizsgálat és felvétel eredménye immár, hogy szent koronának végre nemesek helyes és hí képet vettünk s ez által birni fogjuk, hanem e nagybecsű nemzeti ereklyénk és műtárgyunk teljes műleírását is képesek vagyunk a legkisebb részletig előadni és feltüntetni.

Mert maga e mű, mondhatjuk már jelenleg, hogy az ötvösségnek, az aranyművészetnek, a zománckészítésnek, egyik egész világra s minden időkre szóló legremekesebb és legbámulatibb alkotása, melyhez nemesek egyetlen régi ismeretes korona se járulhat e tekintetben közel, hanem mely általában is, mint ily műemlék ritkítja párját. Csak nemzeti muzeumunk nyitra-ivánkai lelete koronarészeleteinek bűmült bizanti zománckészítői járulnak hozzá közel, de koronánk egyes művei ezeket is épen úgy túlhaladják műbelsőre és szépségre nézve, valamint versenyeznek mindazzal, mit e nemben hasonló műemlékek, a zománckészítői alkotások, ugynevezett pallak, frontálék és antependiumok, valamint könyvtábla-ereklyetartók e korból előmutatni képesek és emlékekben s azok kiadásaiban például Labartenál és De Linas műveiben az ötvös, arany- és zománckészítői köréből. A ritka s oly nagybecsűt díszes rekesz-zománckészítő-technikát, a mint a legremekesebb kivitelben, úgy legvalószínűbb nemeiben s modorban találhatók koronánk külön zománckészítői képe ábráján s az apostolok dús színezett tömör alakzatain, ezek keretezésében pedig a képeket környező filigrán keretesség sodrónymű díszíti az erős sárgászöld arany alapot, addig a korona alsó bizanti része világosabb és tömörebb arany sárga pántján és egészen a legélénkebb dús színezett bizanti rekesz zománckészítés találfunk ismét a Megváltó, az angyalok és szentek képei mellett, Mihály császár, Kostantin, Géza arezképszerű és koruk érdekes fejedelmi viseletével előállított mellképeit, mindenütt feliratokkal jelezve. Mindannyi egy-egy érdekes historiai kép, eltekintve a zománckészítésről szép művétől és tökélyétől. De ez nem elég.

(Vége köv.)

A román külügyminiszter Magyarországról.

A „F-g-nek írják Romániából: Kossuth könyveivel kezemből Boerescu B. külügyminiszter urhoz mentem, megmutatni neki, hogy mily szépen emlékezik meg róla Kossuth a 377. és 378-ik lapokon.

A miniszter urnak nagyon hízelt Kossuth nyilatkozata.

Megmutattam aztán Boerescu urnak a 385. lapot is, és lefordítottam neki Br... no nyilatkozatát; a miniszter ur pedig mosolyogva azt mondotta:

„Biztosíthatom önt uram, hogy úgy Br... no mint R... i ma megváltoztatták az akkori és azóta évek során át táplált nézeteiket, sőt mondatom önnek, még pedig egész pozitívással, hogy e két államférfi ma szívvél és lélekkel oahajja Magyarországgal a legjobb viszonyt fenntartani a nélkül, hogy Erdélyből csak egy talpalatnyit is kívánnának. Belátják már ezek az urak és velük együtt az egész „veres“ párt, hogy Erdély bírása Románia bizos halála lenne.”

„De kegyelmes ur, ezelőtt alig három héttel ellenkező jelek voltak észlelhetők a román politikai láthatáron, vagy itt is Gladstone ur levele volt a kiábrándító experimentum?”

„Ne kutassuk most az okokat, legyen elég, hogy ma Romániában alig találni politikust, a ki ne oahajta Magyarországgal a szövetséget.

Nekem pedig ez hosszú évek során át tett fáradozásaimért nemesek a legszebb jutalom, de egyszersmind a legfényesebb elégtétel is. Még nem nagyon régen történt, hogy engem Br... no és R... i urak pártjukkal együtt renegátnak neveztek csak azért, mivel szívvél és lélekkel hirdetem, sajtóban, parlamentben és más nyilvános gyűléseken, sőt gyakran az egyetemen is, hogy Romániának csak egy természetes barátja van, és ez: Magyarország! hirdetem azt, hogy egy közös ellenségünk van, hogy ki ez, azt nem kell mondanom, de ma állásomnál fogva nem is mondhatom, hogy ezen ellenséget megtekinzi, Magyarország és Románia vannak hivatva.

Ma azok, kik ez elvemért átkoztak, követik ezt az elvet, s én, uram, hálát adok Istennek, hogy megértem a jó földre vetett mag nemes gyümölcsét.”

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. Junius 2.

— **Királyi kitüntetés.** A hivatalos lap hozza: Személyem körül magyar miniszterem előterjesztése folytán, Simon Jucundian erdélyi szent-ferenczrendi tartományi főnök és a csik-somlyói róm. kath. tantóképezde igazgatójának, az egyház és közoktatás terén szerzett érdemei elismeréséül, Ferencz József-rendem lovagkeresztjét adományozom.

Kelt Schönbrunnban, 1880. évi május hó 24-én.

Ferencz József, s. k.

Baró Orczy Béla, s. k.

Helyi hírek.

— **Szinészeink Bécsben.** Tegnapelőtt Pálmay Ilka asszony jutalmjátéka volt a „Huszársásny“ ben tele ház és nagy óráti között. Az előadásról bécsi lapok így írnak: A „Freundenblatt“: Pálmay kisasszony a kolozsvári színház kedvelt soubrette-je jutalmjátékául egyik-két választotta dísz- és nadragos szerepeinek, melyben markotányosnőnek, s huszárnak is öltözve szíve szerint dalolhatott és táncolhatott csárdást, az első a földszínen és lóháton. Az előadó színésznőnek valóban virtuozitással keresztültölt szerepére következtetést lehet vonni a virágokból, tetszésnyilatkozatokból, a porfellegből, mely utóbbit a földszínt elfélt kiabálók lelkesült népe kézzel s lábbal való tombolással előidézt. Váradi Miklós, a ki a fogoly huszárt játszta, nem elégtét ki sem játékaival, sem pedig naturalista de borzasztó rossz hangjával, de Szentgyörgyi ur mint huszár őrmester, mint minden szerepében eddig, melyet töle láttunk, kiténő művészek bizonyult. Nem kevésbé Gabányi egy magyar paraszt szerepében pompásan megállotha helyét. A színház tegnap zsúfolva volt (ausverkauft) egy földszinti páholyban a királyné ő felségének főudvarmestere foglalt helyet. A Presse nem dícséri az előadást, de azt mondja, hogy folytonosan és nagyobb számu és jobb közönség látogatja a társulat előadásait.

„A Wiener neues Tagblatt“ írja: A kolozsvári színházszínház érzelmek, élénk dalos szendéinek Baloghnének és Pálmay kisasszonynak a két utolsó újdonságban jutalmjátékuk volt. Baloghné, kinek hangja az énekesnek torkából egész teljével ömlik a hallgató füleibe, honfár-sai mint a nemzeties előadás művésznőjét dícséri, nem magyart előtt előadásai modora valami idegen és fagyos. Pálmay kisasszony szikrázó vídamsága ellenben „nemzetközi“ ingerrel bír; hangjának pacisista-szerű vídamsága mozgékony-ságának eleven bája, tekintetének nevető humor mindenféle nyelvet beszél s bárhol a világon elragadóan érthetővé teszi magát. Baloghné asszony jutalmjátékában szerencsésebb volt mint társnője. A magyar repertoire egy új népszim-művét a „Tolonecz“-ot adta Toth Edétől, egy fiatal költőől, a kibe nagy reményeket helyeztek, de a ki a halál korán elragadt. A „Tolonecz“ hatásos fíja darab, melynek hősnője egy hírnevében megingatott és üldözött leány anép-ből. A darab meglehetősen emlékeztet a bécsi jellemképekhez hasonló fajta művekre; megérdemli azonban a megnevezést már csak azon mes-terműrt is; a melyet Szentgyörgyi úr egy to-

vaj elfajult öreg tót alakjában nyújt. A „Huszársásny“ nevű „katonai“ népszim-mű, melyet Pálmay k. a. tegnap választott, és a mely a cím-ből láthatólag a magyarok traditionalis nemzeti hőseit, a huszárokat, mindenféle komoly és vídám mesterfogásokban dícsőíti és érezhető egyhangúságban szenved és csak a jutalmazott nő-nek a közönségre átszálló kedve, valamint, Szentgyörgyi, Váradi és Gabányi játékaik eleven-sége tesznek tűrhetővé. Kinos benyomást tett a harmadik felvonásban Pálmay k. a. megjelenése lóháton, mivel a szeretetreméltó művésznő láthatólag rosszul találta magát rajta s a közönség megnyugtatósa végett kapott is a legelső alkalmon, hogy a biztosabb földre juthasson. Pálmay k. a. első megjelenése alkalmával zajos tetszésnyilatkozatokkal s roppant virággal üdvözöltett.

A Neue Freue Presse írja: Pálmay k. a. a kolozsvári társulat bájos soubretteje a „Huszársásny“ című népszim-művet Vahot Imrétől, választotta jutalmjátékául, a mely darabban egy fesch markotányosné szerepében, kiténő alak. A tele ház bő tetszésben s nagymennyiségű virágban részeltette a művésznőt. A darabról nem sok a mondani való; igazoljuk címét a „Huszársásny“, a mennyiben a huszárok virág életéből egész sor képet ad. A jutalmazott mellett Váradi, Virág Marczai, és Szentgyörgyi-arattak stíli társapok. Az utóbbi mint öreg huszár épen oly kiténően adta szerepét, mint öreg baka a közlelebről. Egy feltékeny komikus mellék szerepét Gabányi ur játszta pompás jellemzéssel.

— **Gábor József,** az erdélyi állami vinczellér-képezde igazgatója, a napokban utazott át városunkon s pár napot körülünkben töltött. Nagyenyedről jött, visszaátazóban, s örömmel értesültünk tőle, hogy a kereskedelmi miniszter, b. Kemény Gábor, három új vinczellér-képezdét rendeztet be s az egyik székhelyét Nagy-Enyedre választá. Az erdélyi részre hegylája és az oly kiténő bortermő Maros-völgy közép-pontján, a b. Kemény István által világhírűvé tett Csombord tőszomszédjában épen a legjobb helyen lesz az új intézet, mely nagyon is idő-szerű most, a midőn az európai borfogyasztás, a francziaországi s részben németországi szőlő-szék következtében, mindinkább hazánk termé-nyeire van és lesz fokozottan itálva. Az új ké-pezdé számára immár helyiség s szőlő-kert is van kinevez s van kilátás rá, hogy az előmunká-latok s berendezés még ez évben megtörténvén, a képezdei tanfolyam már a jövő éven kezdve megnyitható lesz. Üdvözöljük a fáradhatatlan minisztert ez új gyakorlatias intézkedéseért!

— **Óriási baklövés.** A „Magyar Polgár“ egyik közelebbi számában megígérté nekünk, hogy az általa elküvetett baklövéséért illető munkatársunknak fedezt nyugtáit. Épen egy 20 pontból álló számla kiállításával voltunk elfoglalva, midőn a „M. P.“ tegnapi száma egy olyan óriási baklövésével kedveskedik nekünk és olvasóinak, mely mellett, egészen elközpöl mind a 20 pont, s melyhez csak azon ügyes felülte-tés hasonlítható, midőn épen a „M. P.“ az „Éb-redés“-sel ennek sejtelmén kívül országos ka-czajra indító táviratokat küldtetett. Most fogja magát a M. P. s egy más lapnak szöszériut egy felül, mint az Ébredés neki. „Vádoltak padján“ című rovatjában, tegnap roppant komoly kép-pel Andreux párisi rendőrfőnököt halálra íté-leti, egész nyugodtsággal hozza a tárgyalást, melynek folyama alatt „Andreux megfőhéredik, zokogva sir, az ítélet hallatára dühöngési roha-mok vesznek rajta erő, ugyannyira, hogy e-miatt kényszerínget adat rá“ — a M. P. Ezt a borzasztó históriát — ss. — a M. P. ismert műfordítója valamely franczia lapból vette át. A franczia lap azonban csak mókázni akarván az Andreux ellenségeivel, amazok nevetségessé tételére költötte e komikus végtárgyalást, melyet a M. P. borzasztó sensatiós eseményhez il-lő fontoskodással és meghatótságtól megillet-dött komoly képpel, szöszériut idézve a törvény-széki elnök és a vádlott franczia humorral telt comi-cus kérdéseit és feleleteit egészen leképepedve ad elő olvasóinak. Nó, erről a baklövésről egyen-lítő ki a M. P. nyugtáinkat — addig pedig kö-szönje meg fordítójának párisi rendőrcollégája iránt tanusított fele részvétét.

— **A kolozsvári phyloxera-bizottság** szakértő választmányára működését megkezdette, még pedig szombatn maj. 29-én a kolozsmonos-tori m. kir. gazdaságtani intézet hójai szőlőjé-ben, hol tűzetes vizsgálatot rendezett. Junius 1-én pedig Szilly Alajos bornyomáli szőlőjét, mely-be korneuburgi vesszők voltak ültetve. Mind két helyen szorgalmas vizsgálat után szakértők által kimondatott, hogy említett szőlők phyloxera-mentesek. Ma id. Bodor Pál kerti szőlője kerül vizsgálat alá, mert ebbe is idegen vesszők van-nak ültetve. — Rendőrségünk igen helyesen es-elekedett, midőn a szakértő-bizottság mellé rendőri közegét, nehogy egyik másik szőlős-gazda által a vizsgálat megakadályoztassék; evvel kapcsola-tosan szőlős-gazdánkat figyelmeztetjük, hogy a szakértő-bizottság a polgárság jól felfogott érde-kében működik, s kár volna közhasznú műkö-dését pillanatra is gátolni, különben is felmerül-hető esetben az illető csak tudatlanságtól árulná

el, nem ismervén a veszély nagyságát, mely el-len küzd az egész európai bortermelő közön-ség. — Eddig polgárságunk a szakértőket elő-ékenyen fogadta s reméljük, hogy kellőmetlen incidens feljegyzésére ezután sem fog alkalmat adni. —

— **A román májális.** Mint a meghívó mondja: „Junimea romana universitaria“ által rendezett tavaszi mulatság tegnap a „Lövész-egyesület“ helyiségében megtartatott. A közön-ség, körülbelül 100 fő, a román értelmiségben kívül, szép számu magyarságból állott; a ren-dezőségben is találunk szép magyar hangzásu nevet: Mihályi az elnök, pénztárnok Her-bay ur. A vizgalm a legkedvesebb volt s reggelig tartott. Éjjélkor be lett mutatva a közönségnek a román nemzeti táncokból, nemzeti öltözetben a „Romanulu“ és „Batut’a“. Kiténően sikertűl mindkettő; egy egyetemi hallgatón kívül a nemzeti tánc bemutatói mind a közös had-seregéből kiválasztott ügyes altsztek voltak. Az előtáncos Radul Vasil őrmester egész bravou-ral táncolt s a közönség gyakori tapsát és él-jenzését kiérdemelte. Jelen voltak: Bozancuné, Comonescuné, Coroian Gyláné, dr. Isacu Aurel-né, Filipán Emilné, Szentiványiné, Papp Miklós-né (Gyaluból), Pop Leontinné, Trutza Endréné, Illyés Gáborné, Poboda Vazulné, Magyarósy Gyláné, Papp Emma, Várady Róza, Papp Szidi, Pipos Helén, Hirsch Evelin, Rosiescu Aurelia, Hottnér nővérek, Salamon Klára, Tóth Ilona, Gámán nővérek stb. A táncvizgalm egy román gymnasium iskola történt, s mint a meg-hívó mondja, az iskola fekszik: „comitatulu Satu-Mare“. Ez a Satu-Mare (Nagyfalu) e szerint oláh megye volna, ha jó magyar neve nem volna, lévén minden mappán Satu-Mare-jelezzve. Ugy látszik román polgártársaink is van néhány olyan nyelvész, kik mind-ent romanizálni kívánnak. Nekünk is volt. Így lett magyar pl. Babyloń = Bab Ilona; Egyip-tom = Egy ipja van tudom; Ádám = (mert hát) Ád, ám stb. A „Lövész-egyesület“ helyisé-gének bérletét az orvosmájális alkalmából meg-érttük. Felszolgáló személyzete visszaéléseket követett el, úgy a fizetés alkalmával, mint a borhamisítás nemes művelte körül. Felszolgálá-som használt, Simon bérlet rendet csinált; ez estén kifogástalan ételek, italok lettek pontosan kiszolgálva zsarolás nélkül. Legyen így máskor is. Molnár jó zenekara a kiténően játszott szép román nemzeti darabok mellett nem fele-dezett meg a csárdásról sem, melyet ro-mán ifjaink és hölgyeink ép oly szépen, lelke-sen és tüzzel táncolnak, mint alkarmelyik szittya-magyar. A mulatság alapjelleme volt: festelen kedélyesség, kölcsönös előékenység s eltávozott mindenki a meglegedés hangulatával.

Hazai hírek.

— **Zichy-Ferraris Victor gróf há-tarahagyott okmányai.** A „Neue freie Presse“ tegnap reggeli száma hosszabb közleményt hoz a szerencsétlen grófról; a lap levelezője meglá-togatta Steinbach közjegyzőt, kinél Zichy okmá-nyait hagyta. A beszélgetés lényege a követ-kező: Pár nappal azelőtt, hogy Zichy Victor igazoló röpiratát ki akarta adni, tehát ennek mintegy két hónapja, Steinbach közjegyzőt ma-gához hivatva, s egy nagy csomó, rendbeszedett okmányt adott át neki azon kijelentéssel, hogy ezeket vagy neki (a grófnak) vagy csak vilá-gosan meghatalmazottjának szolgáltatathatja ki. Steinbach az okmányokat szekrénybe tette, le-pozsácelta s elismervényt adott róla Zichynek. Ez elismervényt szó szerint felvette Zichy iga-zoló röpiratában. Steinbach kételkedik abban, hogy a gróf végrendeleileg intézkedett volna a láda tartalmáról, mert akkor a közjegyző köz-belepését is igénybe vette volna. A szekrény egyelőre Steinbachnál marad s csak a törvényes örökösöknek fog kiszolgáltatni, ha ezek erre vo-natkozó törvényszéki végzést fognak kieszkö-zölni.

— **Ghyozy tábornoknak,** ki Kolozs-várról Budapestre helyeztetett át, a kereti pa-rancsnokság tisztjeit a napokban mutatta be Szeg-bő tábornok, ki ideiglenesen vezette a parancs-nokság ügyeit. Az új parancsnok lelkes beszédet intézett a tisztekhez, szívükre kötve a szolgálat pontos teljesítését.

— **A vajda-hunyadi várról** érdekes ismertetést közöl a „France Illustrée“-ban Mar-beau Ede, hazánk derék franczia barátja, ki ta-valy hosszabb ideig időzött Magyarországon és annak egyes részeit is beutazta. Az ismertetés közli a vár leírását, történetét és pedig oly rész-letesen s annyi szakértelemmel, — mely azt mutatja, hogy írja teljesen otthonos a magyar historiában, — közli egyszersmint a vár rajzát is. „Még két vagy három év, így végződik a eik, s a vár restaurátója teljes lesz; a romjair-ból kiemelkedett műemlék új tanubizonyossá lesz azon ragaszkodásának, melylyel a magyarok nemzeti hagyományaikhoz viseltetnek. — Elég végig nézni történelmükön, hogy belássuk, mi-kép régi dícsőségeiknek e folyton szem előtt tar-tása sokat tett a századok zivataraiiban ama hő hazafiság élesítésére, mely a szent István bi-ro-dalmát újra helyre állította s mely nagyságá-nak egyik biztosítéka.

Vegyes hírek.

— **Milán fejedelem Pozsonyme-gyében.** A szorb fejedelem legközelebb Bécs-be megy a császári udvar meglátogatására. Ez alkalommal, mint a „Pozsonyv. L.“ írja, Milán fejedelem meg fogja látogatni szerencsétlen elő-dének, Obrenovics György fejedelemnek családi fészket, az ivánkai kastélyt is. Ivánka Pozsonyme-gyében fekszik Pozsonytól mintegy fél órányira Kellemes nyaraló hely, díszes parkkal, a park-ban fényes épülettél, melyet terjedelmes termő-föld körít. Valaha Grassalkovich birtok volt, most Obrenovics özvegye gr. Hunyadi Julia bir-tokolja.

— **Furcsa zsiványáság** történt mult héten a Piraeusben, Athéne kikötőjében. Abban a pillanatban, mikor a Floris-társulat egy gőzöse indulni akart, két rendőrmester öltözött bandita je-lent meg a földézetten s követelték Metaxas Mik-lós utazó kiadását, kire lopás gyanúja nehe-zűl. Hiába szabadkozott Metaxas, a kapitány át-szolgáltatta az embereknek s még két hatalmas pofot is adott neki utatvalóul. A parton aztán a banditák félholtra verték és kifosztották a szerencsétlent. A két gazfickó különben már hívóvősen van s a kapitányt is törvényszék elé állítják.

— **A napi sajtó** terén nagy újítást hozott létre a Times. Szerkesztőségét telefonnal kötö össze az angol képviselőházzal, úgy hogy tudósítói most nem írják le a beszédeket, hanem el-mondják a telefonba, s ez előmondás után a Times szedői, szökeggyel szedik ki azokat. A gép oly gyorsan dolgozik, hogy egy szedő egy óra alatt kétszáz sort szedhet ki. Csak ugy le-betűsége, hogy a Times az éjjel 1 órakor mon-dott beszédekét már 2 órakor szétküldött példa-nyaiban is közölheti.

KÖZGAZDASÁG.

A phyloxera a Dunán tuli vi-déken is fellépett. A sólyi szőlőfelügye-lők néhány nappal ezelőtt jelentették, hogy szőlő-hegytükben, különösen a zirczi apátság szőlő-jében a szőlőtők igen gyengén hajtanak, sárgul-nak és egyáltalán gyanusak. A gyanus tők-ből azonnal részint betegeket, részint pedig a beteg tők szomszédságában levő egészséges tők a m. óvári akademiához küldetvén, azokon csakugyan a phyloxera jelenléte konstataáltott. Még az nap megjelent a helyszínen a miniszterium részéről kiküldött szakértő, ki is jelenleg az infi-cziált szőlőterület felvételével és megállapításá-val foglalkozik, mely munkát befejeztével azon-nal kezdetűket vendik a mérgezési munkálatok.

— „Az Anker“ élet és járadék biztosítótársaságnál 1880 április hóban benyújtott összesen 527 bevallás 1.182,728 frt biztosítandó összege-gel, és pedig: 324 bevallás 829,979 fittal halá-lesestre, és 183 bevallás 352,749 fittal élet-esetre.

Kiállítva lón 317 kötvény 695,496 fittal halálesetre, és 170 kötvény 335,176 fittal élet-esetre; összesen tehát 487 kötvény 1.030,672 fittal.

A havi bevétel volt 113.084 frt halálesi díj, és 95,369 frt betételekben összesen 208,453 forint.

Halálesetekért kifizetett 49,727 frt. Ez évben benyújtott 1751 bevallás 4.023,480 fittal, és kiállított 1806 kötvény: 3.314,352 fittal, ugyanezen időben bevetett 942,408 frt; halálesetekért pedig kifizetett 235,228 frt. A társaság működése kezdetétől fogva halálesetekért kifizetett 9.333,621 frt és az 1871—9-ik tölési társulat (Associatio) eredmé-nye 12.656,084 frt volt.

A magyar-franczia biztosító részvény-társaság életosztályához folyó évi május hóban benyújtott 426 drb. ajánlat 1.046,100 frt tőkére; kiállított 344 darab kötvény 886,600 frt tőkére. Mióta az életosztály működését megkezdte, az az f. é. február 1-től, 1148 darab ajánlat nyújtott be 2.922,100 frt tőkére és 924 kötvény 2.404,200 frt tőkére állított ki.

HIVATALOS ÁRFOLYAMOK

a budapesti áru- és érték-tőzsdén

1880. június 1.

Magyar aranyjáradék	107.—
Magyar vasúti kölcsön	126.75
Magyar kel. vas. államkötv., I. kibocsátás	83.25
Magyar kel. vas. államkötv., II. kibocsátás	100.75
Magyar kel. vasúti államkötv., 1876. évi	87.75
Magyar nyeregmény-sorsjegy-kölcsön	111.75
Magyar szőlődezsma váltási kötvény	93.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	94.25
Magyar földterherment. kötvény záradékkal	93.50
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	93.25
Temes-bánati földterher. kötv. záradékkal	92.50
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	92.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötv.	—
Osztár járadék papírban	72.80
Osztár járadék ezüstben	73.50
Osztár járadék aranyban	88.70
1860-iki államsorsjegyek	130.—
Osztár-magyar bankrészesvény	832.—
Magyar hitelbank részesvény	264.—
Osztár hitelintézet részesvény	277.20
Érték	—
Cs. és kir. arany	554.—
30 frankos arany	935.—
Német birodalmi márká	57.85
London (3 havi váltókért) l.	117.60.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **BÉKÉSY KÁROLY.**

A legújabb izlés szerint készült papirokból most érkezvén meg

a „Kelet” nyomdájának

EGY NAGYOBB SZÁLLITMÁNYA,

rendkívüli olcsó árban képes kiállítani a következő nyomtatványokat:

1. Legújabb divatu egész kicsiny „modestie”-[szerénység]-névjegy száz drb. 40 kr.
2. Ugyanez fautánzatu igen szép papíron száz drb. 70 kr.
3. Nagyobb névjegy fehér papíron száz drb. 50 kr.
4. Ugyanez háromszoros kemény karton papíron száz drb. 60 kr.
5. Legnagyobb névjegy háromszoros kemény karton papíron száz drb 70 kr.
6. Legnagyobb névjegy fautánzatu velin papíron száz drb 1 fr 20 kr.
7. Nagy névjegy igen szép cararai márvány utánzatu papíron. száz drb 1 fr.
8. Báli, májálisi, eljegyzési, menyegzői meghívó legkisebb nyolczadrész velin papíron . ezer darab 5 rt.

9. Ugyanez nagy nyolczadrét velin papíron ezer darab 6 frt.
10. Ugyanez kis nyolczad legfinomabb „glazed” papíron . ezer darab 10 frt.
11. Ugyanez nagy nyolczad igen finom velin papíron ezer db 7 frt 50 kr.
12. Színes beléptijegy ötszáz db 2 frt 50 kr.
13. Ugyanez igen finom vastag színes papíron ötszáz db 3 frt 50 kr.
14. Gyászjelentés vékonyabb velin papíron ötszáz db 4 frt 50 kr.
15. Kereskedelmi számla velin papíron ezer db 6 frt.

Vidéki megrendelések hat óra alatt teljesíttetnek.

Csomagolás és szállító levél 20 kr.

Moll Seidlitz-por.

Valódi csak,

ha minden dobozon a sas és az é a sokszorozott ezégem van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménnyel használt mindennemű gyomorbetegségek és emésztési bántalmak (mint étvágytalanság, szorulás stb.) vértelődés és aranyér-bántalmak ellen.

Külföldre oly egyéneknek ajánlandó, kik fő életmodot visznek.

Hamisítások bíróság üldöztetnek.

(27) Ára egy lepecsételt doboznak 1 frt. oszt. ért. 37—52

Franczia borszesz és só

A legmegbízhatóbb orvosok a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, úszók, gyulad szemek, hűdés és mindennemű sértéseknek stb. stb.

Palaezban használati utasítással együtt 80 kr. o. é.

Dersch-halmáj-zsirolaj

Krohn M. és társától Bergenben (Norvégiában).

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló faj között az egyedüli, mely orvosi célokra használható.

Ára egy üvegnek használati utasítással együtt 1 frt. o. é.

FŐRAKTÁR:

Moll A. gyógyszerész,

cs. k. udvari szállító, Bécs, Tuchlauben.

A t. cz. közönség figyelemztetik csak a Moll-féle készítményeket kérni és csakis olyanokat elfogadni, melyek védjeggyel és aláírással ellátva vannak.

Raktárak: Valentiny Ad. gyógyszer. Wolf János, gyógyszer., dr. Hintz György, gyógyszer., Széki Miklós, gyógyszer., Bíró J. gyógyszer., Ditrich Samu, Csiki testvérek. Brassóban: Jekelins Nándor gyógyszer., C. Schuster gyógyszer., Bistritz Zsolt C. Szongott L. Szébenben: Müller K. gyógyszer., Teutich A. gyógyszer., Segssvárt: Teutsch J. B. Szászrégen: Bork ect. Rössler,

Sigmond testvérek

SAJTGYARÁBÓL

KOLOZSVÁRTT.

Erzsébet-sajt,

kis csomag 30 kr, nagy 60 kr.

Tejfel-sajt,

kis csomag 30 kr, nagy 60 kr.

K.kapusi túró,

Egy doboz 45 kr.

Fromage de Transilvanie

egy circa 1/2 kilós csomag ára 60 kr.

KAPHATÓ HELYBEN: Csiky Testvérek, Csiky Imre, Gergely Ferenc és Somlyai László kereskedésükben. (77) 15—24

Vidéki megrendelések „SIGMOND TESTVÉREK”-hez intézendők, honnan utánvétellel pontosan megküldetnek.

LEGNAGYOBB RAKTÁR

Olaj festékek,

Száraz festékek,

firneissok, lakkok, ecsetek, továbbá:

Vizhatlan mész és

Portland cementből

mérsékelt árak mellett

Gergely Ferencznél

FÖTÉR 20 SZ. a „TÖRÖKHÖZ.”

(129)

11—*

Hirdetmény.

A tordai takarékpénztári részvény-társulat f. 1880. július 1-étől kezdőleg a betétek utáni kamatot 6%-oliba állapította meg, miről az illető betevők, magok ahoz alkalmaszása végett értesíttetnek.

Egy idejűleg közudomásra hozatik, hogy a fekvőségek és házakra leendő jelzálog kölcsönök szintén 1880. július 1-jén kezdőleg megindíttanak és e napon túl mindennemű kölcsönök 8%-tolival eszközöltetnek.

(218)

1—1

Az igazgatóság.

Haszonbéri hirdetmény.

Maros-Tordamegyében m.-bogáthi határon fekvő 350 hold legjobb minőségű szántó és kaszáló tagosított birtok, mely kellő vízzel rendelkezvén — legelőnek is igen alkalmas — a faluban kényelmes udvarházzal, hozzátartozó curialistákkal, melyek mintegy 1000 napszámot szolgáltatnak évenként; úgy szintén a M.-Bogáth, Csucs, Panád, Szász-Bungárd és Székely-Kocsárd községekben a tulajdonost megillető koresmárlási részesedéssel együtt 1881. ápril 24-től kezdődő hat, vagy több évre haszonbérbe adandó.

Értekezhetni a feltételek iránt ügyvéd Ferenczi Miklóssal, (Kolozsvártt Bel-Középutcza 51. sz.) vagy özv. gróf Klebelsberg Vilmosnő tulajdonossal, Gerenden, u. p. Gyéres.

(219)

1—8

Hutflesz Károly

KOLOZSVÁRTT.

(34—*)

megvásárol mindennemű magyar és osztrák állampapírt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénznemeket, s leszámítól escomptírt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt, s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bármily összegű fizetéseket.

AJÁNLJA DÚSAN ELLÁTOTT

Fűszertárát, bőrkereskedését,

ugy saját gőz- (henger)- malmi

LISZTEIT,

ugy szintén kitélő minőségű

fagygyugyertya és szappan-gyártmányait. (21)

(161) Bergmann 17—20

szeplő-szappana

a szeplő teljes eltávolítására drbja 45 kr.

Kolozsvártt Dr. Hintz Gy. gyógyszerésznél.